

Nieuw Nederlands Junior

Om grip te krijgen op het leerdomein taal is er een onderscheid gemaakt in de verschillende deelvakken: spelling, technisch lezen, begrijpend lezen en taal. Deze ‘standaardindeling’ schuurt. Zijn de schotten binnen het domein taal wel zo strikt te plaatsen? En hoe onderscheidt *Nieuw Nederlands Junior* zich van andere methodes?

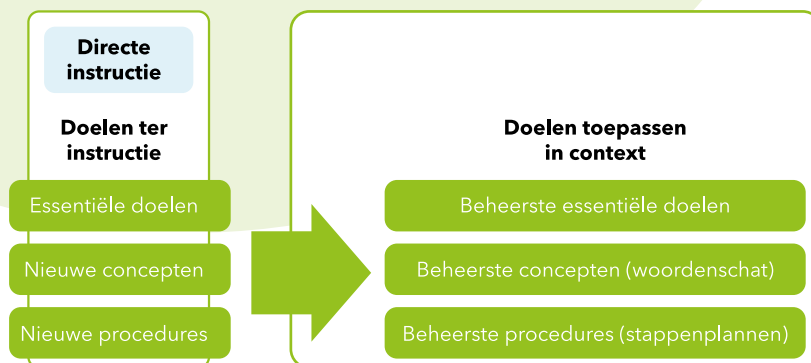
TEKST MARCEL VAN AS

Het leerdomein taal ziet er anders uit dan de standaardverdeling in de schoolvakken. We willen qua didactiek graag overzicht houden door doelgericht te werken en daarmee een goede inschatting te maken van waar de kinderen staan. De onderverdeling van de talige vakken is te verklaren vanuit de behoefte aan controleerbaarheid. Bij technisch lezen en spelling kunnen we concrete, controleerbare doelen stellen, waarbij we na een les kunnen stellen of deze doelen behaald zijn of niet. Daarnaast kent het leerdomein taal ook vaardigheden die leerlingen veelvuldig moeten oefenen en toepassen

om tot beheersing te komen. Het netwerk breidt uit door verbreding en verdieping van kennis, maar vooral door het maken van vliegrepen.

SCHOOLVAKKEN VERSUS DEELDOMEINEN

De verdeling binnen het leerdomein taal leent zich niet om een onderscheid te maken in doelen ter

Figuur 1 – Verdeling binnen het leerdomein taal

Leerwerkboek Basis Nieuw Nederlands Junior Lezen van groep 6

instructie en doelen en vaardigheden ter oefening in de context. Dit is een verklaring voor de opkomst van de schoolvakken. Toch merken we in het onderwijs dat de talige vakken als losse vakken niet dekkend zijn voor ons aanbod. In de verdeling binnen de schoolvakken is er gezocht naar een manier om taal in leerprocessen op te nemen. Dit is niet passend, omdat er naast deze leerprocessen ook ontwikkelprocessen zijn. Dit zorgt ervoor dat we moeten zoeken naar een tussenweg.

'Hoe leer je taal? Werkelijk leren beperkt zich niet tot het maken van een losse taalles of het behalen van een toetsresultaat, maar is het tot stand brengen van rijke verbindingen in de hersenen die leiden tot duurzame veranderingen in het langetermijngeheugen' (Van Koeven & Smits, 2020).

ZOEKEN NAAR EEN PASSEND AANBOD

Methodie-uitgevers zoeken naar nieuwe manieren om het leer-domein taal te herstructureren. Zo zie je dat Malmberg met de metho-

de *Staal* de taalverzorging en spelling in één methode verbindt, terwijl *Atlantis* (Delubas) en *Estafette* (Zwijsen) technisch lezen en begrijpend lezen weer samenpakken. *Atlantis* pakt daarbij ook wereldoriëntatie mee. Methodemakers geven de scholen wat te kiezen. Dit betekent voor scholen wel dat ze hun visie op taalonderwijs scherp in het vizier moeten hebben. Wat is voor jullie school van belang binnen het taalonderwijs? Waar zoek je de integratie? Hoe geef je vorm aan de leerprocessen en hoe aan de ontwikkelprocessen? Uitgeverij Noordhoff heeft aan deze keuzemarkt een smaak toegevoegd. Sinds een paar jaar heeft deze educatieve uitgeverij de methode *Getal & Ruimte Junior* voor het rekenonderwijs in hun aanbod. Deze methode is een doorvertaling naar het primair onderwijs van hun methode *Getal &*

Ruimte voor het voortgezet onderwijs. Deze aanpak hebben zij ook gehanteerd voor de methode *Nieuw Nederlands*, en daarmee is er nu voor het basisonderwijs de methode *Nieuw Nederlands Junior*. Met deze methode brengt Noordhoff een opvallend nieuwe smaak op de markt voor scholen om uit te kiezen.

TWEE MOGELIJKHEDEN

In de basis biedt *Nieuw Nederlands Junior* de school twee mogelijkheden voor de inzet van hun methode. De methode is dekkend voor de taal-, spelling- en leesdoelen voor de groepen 4 tot en met 8. De methode staat voor de geïntegreerde aanpak van het taalonderwijs.

Nieuw Nederlands Junior bestaat uit drie delen: Taal, Spelling en Lezen. Samen voorzien ze in een volledig onderwijsaanbod voor de groepen

Taal, spelling en lezen in één methode

4 tot en met 8 op het gebied van taal, spelling, technisch lezen en begrijpend lezen. De drie onderdelen hebben gemeenschappelijke algemene uitgangspunten. De vormgeving is op elkaar afgestemd qua tekst, uitleg, opdrachten en symbolen.

SAMENHANG TAAL, SPELLING EN LEZEN

Er is gewerkt aan samenhang tussen de onderdelen Taal, Spelling en Lezen, die tezamen *Nieuw Nederlands Junior* vormen. De leerdoelen en leerlijnen in de diverse leerjaren van de drie delen zijn op elkaar afgestemd. Ook zijn de methoden afzonderlijk van elkaar te gebruiken. Die keuze kan de school zelf maken. Voor deze invulling kan ook gekozen worden als het (nog) niet haalbaar is om een methode aan te schaffen voor alle talige onderdelen. Je kunt er dan als school voor kiezen om de

methode in te laten groeien binnen de school; stap-voor-stap implementeren om op lange termijn van de samenhang te profiteren.

SAMEN VOLLEDIG ONDERWIJSAANBOD

Nieuw Nederlands Junior Spelling gaat over het aanleren en inoefenen van strategieën en het vergroten van het spellingbewustzijn bij kinderen. Spelling is een vaardigheid waarvoor expliciete instructie en oefening nodig is. Het is belangrijk dat kinderen zich de juiste strategie eigen maken en hun spellingbewustzijn vergroten door zich echt te focussen op spelling. Daarom is spelling in een aparte lijn ondergebracht. Wél met de mogelijkheid om het geleerde toe te passen in een taalopdracht en in het eindproduct van *Nieuw Nederlands Junior Taal*, zodat de samenhang wordt versterkt en het kind ook in eigen werk bewust een juiste spelling toepast.

Nieuw Nederlands Junior Lezen richt zich op technisch lezen en op begrijpend lezen. Technisch lezen is, net als spelling, een vaardigheid die apart moet worden geoefend om een goed beheersingsniveau te bereiken. Deze teksten zijn daarom aangepast aan de AVI-niveaus. Het aanbod voor begrijpend lezen is in *Nieuw Nederlands Junior* aanwezig in het deel Lezen, maar ook in Taal. De teksten en leerdoelen van begrijpend lezen (in het deel Lezen) sluiten aan bij het deel Taal. De kinderen leren de leesstrategieën gebruiken die de leerkracht (ook bij Taal) modelt en praten samen doelgericht over de teksten.

VIER LEERLIJNEN VOOR LEZEN

In *Nieuw Nederlands Junior Lezen* staan vier leerlijnen centraal:

1. **Technisch lezen:** instrueren en oefenen van leesmoelijkheden op woordniveau. Dit zijn de woorddoelen zoals die in de AVI-niveaus terugkomen.
2. **Vloeiend lezen:** instrueren en oefenen van doelen die betrekking hebben op vloeiend lezen.
3. **Begrijpend lezen:** instrueren en oefenen van de leesstrategieën en doelen van begrijpend en studerend lezen.
4. **Leesbevordering:** leesbevordering en voorbereidende literatuureducatie.

In *Nieuw Nederlands Junior Taal* worden de domeinen begrijpend lezen, luisteren, schrijven en spreken in samenhang aangeboden. In de lessen ligt de nadruk op een van de domeinen, maar doordat alle leerdoelen een functie hebben in het eindproduct staan ze in verbinding met elkaar. De teksten zijn voorbeelden van het eindproduct dat de kinderen zelf maken en presenteren. De taal- en tekstkennis die wordt opgedaan, is herkenbaar in de teksten en wordt toegepast in de eindproducten. Wat is geleerd bij

Wat er gebeurt De schrijft een verslag met plaatjes.

1 Start
2 Lezen
3 Lezen
4 Taalkennis
5 Taalkennis
6 Onderwerp bepalen
7 Onderwerp uitvoeren
8 Lezen
9 Lezen
10 Teksttekst
11 Test jezelf
12 Voorbereiden
13 Schrijven
14 Tips
15 Schrijven
16 Toets
17 Verzorging
18 Leren presenteren
19 Presenteren
20 Evaluatie

Week 1 Verkennen
 Je gaat verkennen. Wat is dit boek gaat maken en hoe je dat gaat doen.

Week 2 Verdiepen
 Je gaat verder met toelichten en opdrachten. Ze helpen je om een goed verslag te maken.

Week 3 Uitwerken
 Je gaat je verslag schrijven en helpt elkaar om het zo goed mogelijk te maken.

Week 4 Afronden
 Je maakt je verslag af en presentiert het aan je klasgenoten.

Leerwerkboek Blok 5-6
Nieuw Nederlands Junior Taal van groep 4

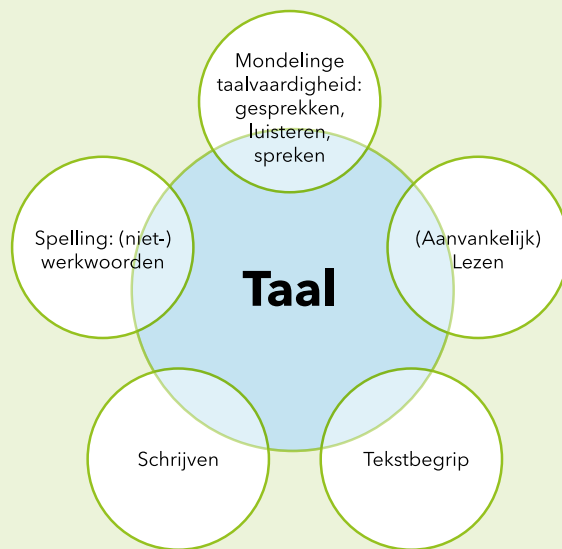
spelling, wordt toegepast in eigen teksten. Om de transfer tussen taal en spelling te bevorderen, wordt in het deel Spelling verwezen naar het toepassen van spelling in de eindproducten bij Taal. Tevens is er een aanvullende taalopdracht waarbij in de controle de spellingscategorieën van de betreffende week centraal staan.

MONDELING EN SCHRIFTELIJK UITDRUKKEN

Nieuw Nederlands Junior Taal heeft als doel dat alle kinderen zich zowel mondeling als schriftelijk goed kunnen uitdrukken: correct, creatief en met bereik van het communicatieve doel dat nagestreefd wordt. De uitgangspunten van *Nieuw Nederlands Junior Taal* zijn:

- **Taal is communicatie.** Een van de basisprincipes van taal is dat het een middel is om goed met elkaar te kunnen communiceren.
- **Functionele samenhang tussen alle taaldomeinen.** In ons taalgebruik zijn taaldomeinen niet gescheiden; we gebruiken taaldomeinen in samenhang. Daarom is het belangrijk dat kinderen taaldomeinen niet als losstaande leergebieden ervaren, maar juist verbanden leren maken tussen verschillende taaldomeinen.
- **Levenschte taal, voor en door jou.** Taal beperkt zich niet tot de taalles op school. In het dagelijks leven komen we voortdurend in aanraking met uitingen en producten van taal.
- **Koppeling taal en begrijpend leesonderwijs met zaakvakken, thema's of projecten.** Opedane kennis bekijft beter als er transfer plaatsvindt tussen verschillende schoolse vakken. Taal en begrijpend lezen zijn geen geïsoleerde vakken, maar worden gekoppeld aan andere leergebieden. *Nieuw Nederlands Junior Taal* is daarom zo opgezet dat het mogelijk is om in de taallessen aan de slag te

Figuur 2 – Het leerdomein taal

gaan met onderwerpen van de zaakvakken, andere thema's of projecten.

AANVULLING OP METHODELANDSCHAP

Is *Nieuw Nederlands Junior* een aanvulling op het methodelanderschap? Ja, dat is het zeker. Het geeft een nieuwe smaak om uit te kiezen. Een keuze die er tot nu toe nog niet was in het aanbod. Een breed dekende methode die erkent dat er instructiedoelen zijn en vaardigheden om te oefenen. Door de opbouw van de methode is het voorwaardelijk dat een school bewust kiest voor een aanpak die bij de visie past. Op het moment dat er binnen het taalaanbod uit te veel verschillende methodes aanbod wordt geboden, is de kans groot dat er een overlappend aanbod bestaat.

De literatuurlijst is te vinden op: www.jsw.nl/artikelen

MARCEL VAN AS

(m.vanas@edux.nl) is taalspecialist en onderwijsadviseur bij Edux

Voor je een methode gaat kiezen voor jouw school, is het daarom belangrijk om eerst te inventariseren waar op dit moment mee gewerkt wordt en in hoeverre dit aanbod dekkend is voor het leerdomein taal. Waar je overbezetting ontdekt, moet er geschrapt worden in het aanbod (wat doen we wel en niet?). Waar hiaten zitten in het aanbod, moet gekeken worden naar een passende invulling. Er is keuze in het aanbod. Maak de keuze wel bewust.

Reactie van de uitgever

Daphne Ariaens, Uitgever *Nieuw Nederlands Junior* bij Uitgeverij Noordhoff: 'Wij zijn trots op *Nieuw Nederlands Junior*, waarmee leerlingen op een actieve en creatieve manier ervaren hoeveel ze kunnen met taal. Dat krijgen we ook terug van scholen die nu al met de methode werken: "Inhoudelijk zijn we erg tevreden over de lessen. Het niveau ligt hoog vergeleken met onze vorige methode, maar dat is helemaal prima. De kinderen hebben in elk geval een stuk meer plezier in de lessen.'"

Op de hoogte blijven van de ontwikkelingen in het basisonderwijs?

Neem een abonnement op JSW

JSW

nr 9
Mei
2020

Ontvang 10 x JSW

JSW lezen op
tablet en pc

Voor
slechts
€79,95 per
jaar

Studenten
ontvangen
50%
korting

Krijg toegang
tot het digitaal
archief
(>1.000 artikelen)

Debatteren
om te leren
Selectief mutisme: wat
als een kind niet praat?
Interview
Ronald Heidanus

Betrokken bij wereld- problemen

Meer weten?
Ga naar www.jsw.nl of
bel 088-2266692